

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 91

Číslo: 18

1. května 2011

Cena: 7 Kč

390 LET OD PROCESU S PORAŽENÝMI VE STAVOVSKÉM POVSTÁNÍ

Porážka na Bílé hoře znamenala pro protestanty začátek utrpení, které začínalo vyhnáním ze země a zabavením majetku a končilo pro 27 představitelů potupnou popravou 21. června 1621 na Staroměstském náměstí v Praze.

Dr. Vladimír Sakař před deseti lety uvedl v jedné ze svých přednášek na toto téma: "Přesto však je třeba si uvědomit, že hlavním významem stavovského povstání bylo – a tu si dovoluji citovat vynikajícího znalce českých dějin, profesora Josefa Pekaře, věřícího římského katolíka: "Jakkoli rozdílné vlivy a motivy nabýly účasti v české vojně a jakkoli chabě a nešťastně byla vedena, je ona a zůstane v jádře svém plodem obavy před násilím mravním, aktem obrany proti metodě násilné protireformace, vtělené ve Ferdinandu II., to pak musí konečně rozhodovat o mravním, a tím i vyšším smyslu a kulturním hodnocení stran. Tj. na Bílé hoře nezvítězila kultura vyšší. A jakkoli vysoko potom vznesly se kupole barokních kostelů a honosné fronty barokních paláců v pokatolické Praze, jejich vítězný postoj nemohl nikdy zaplašit památku slz a krve, jimiž v létech hrůzy naplnil brutální vítěz znásilněnou zemi" (Josef Pekař: Bílá hora, její příčiny a následky). Popravy a jim předcházející soudní proces, tolik připomínající procesy a popravy nedávných padesátých let 20. století, byly krvavou předzvěstí toho, co se dostavilo o málo později."

Ve velezářném procesu bylo souzeno velké množství lidí podle připraveného scénáře, který sestavila komise, jejímž členy byli: kardinál František z Ditrichštejna, nejvyšší kancléř Zdeněk Vojtěch z Lobkovic, hrabě z Hohenzollernu, kníže Eggenberg, dvorský rada Hegenmüller, náměstek říšského kancléře Ulm a hrabata Meggar a Trauttmansdorf. Ti

projednali postup, který byl založen na návrhu hraběte Viléma Slavaty, předloženém ještě před porážkou bělohorskou (3. listopadu 1620). Slavata navrhol konfiskovat statky všem, kdo se jakkoliv účastnili povstání a dopustili se urážky majestátu. Podobně vybízel k represii i Martinic. Ten se ještě 23. května 1621 (tedy necelý měsíc před popravami) dožadoval trestu pro "rebely" a toho, aby svatá víra římskokatolická byla povýšena, což by se nestalo, kdyby kacíři našli milost. Obviněných bylo tolik, že se komise obávala navrhnout, aby byli popraveni všichni, a takové množství poprav by mohlo vyvolat představu toho, že nejde o trest, ale o pomstu. Proto byli provinilci rozděleni do tří skupin:

1. Nejméně měli být potrestáni ti, co nic jiného neučinili, než že uznali Friedricha Falckého za krále – to se týkalo i římských katolíků; ti měli být potrestáni jen pokoutou.

2. Těžšího trestu se mělo dostat těm, kdo měli v době povstání nějaký úřad nebo vykonali pro povstaleckou vládu nějakou službu, tedy dopustili se dvakrát urážky majestátu; měli být zbaveni úřadů a konfiskován jim majetek.

3. Ti, kdo vedli povstání – jim byl navržen trest smrti.

Komise navrhovala, aby byl vedoucím celé této akce Maxmilián Bavorský. Všechno s ním konzultovali v Mnichově hrabě Hohenzollernský a Hegenmüller. Ti ještě předtím jednali v Pasově s českými římskokatolickými emigranty – někdejšími nejvyššími purkrabími Adamem ze Šternberka a Slavatou a Martinicem. Vévoda Maxmilián Bavorský s celým plánem souhlasil, odmítl však čistku v Čechách vést. Byla tedy ustavena pražská exekuční komise s Lichtenštejnem v čele. Soud započal hned první den a trval od 20.

Dokončení na str. 3

Návštěva v Sučanoch (zprava generální duchovní, ředitelka věznice, bratři Milan Graus a Jan Hradil)

SPOLEČNÉ DATUM VELIKONOC?

Generální tajemník Světové rady církví, Rev. Dr. Olav Fykse Tveit nabádá křesťany, aby se tento rok oslavy velikonočních svátků nesly v ekumenickém duchu a aby se do budoucna uvažovalo o stanovení jednotného data Velikonoc. Připomíná, že tento rok připadají na tentýž den – 24. dubna – pro křesťany východní i západní „tradice“.

„Ve světě rozděleném chudobou a násilím je důležité, že jsme jedno v našem svědectví o ukřižovaném a vzkříšeném Kristu jak v činech tak ve slovech,“ uvedl Tveit. Radujeme se, že tento rok budou křesťané východu i západu slavit vzkříšení Pána v tu samou dobu.

Díky tomu, že datum Velikonoc se stanovuje buď s použitím juliánského kalendáře v případě většiny pravoslavných církví či kalendáře gregoriánského, u křesťanů východních a západních tradic často spadají oslavy Velikonoc na různé neděle. V minulých deseti letech je křesťané slavili společně pětkrát. Příště to bude ještě méně – v letech 2017 a 2025.

Generální tajemník zopakoval výzvu z lednového Týdne modliteb za jednotu křesťanů, aby křesťané zvažili možnost společných jednoduchých

jižel během 50 dní po oslavě Kristova vzkříšení. Řekl také, že „taková stolování by mohla představovat mocný zážitek, jak si připomenout Boží lásku a naši jednotu – nabídkou 'ochutnávky' Božího království spravedlnosti a radosti“. „Snad by se tato společná jídla mohla týkat celé komunity, v níž žijeme... Sedíme-li kolem stolu, vnímáme jeden druhého jiným způsobem: hovoříme spolu, učíme se, sdílíme radost... a lámeme chléb.“

Zkráceno a upraveno podle SRC

NÁVŠTĚVA VĚZENÍ PRO MLADISTVÉ

ThMgr. Miroslav Táborský je majorem a generálním duchovním pro práci se silovými resorty, tzn. policie, vězeňství, vojsko aj. ve Slovenské republice.

13. dubna si dali sraz ve vězení v Sučanoch paní ředitelka, generální duchovní a slovenský biskup ThDr. Jan Hradil, Th.D.

Pracovní setkání začalo v Sučanoch v 8.15 hodin, a tak oba výše zmínění, jak generální duchovní, tak biskup, museli vyjet skutečně brzy. Jan Hradil dorazil do Sučan v 7.45 hodin a měl za sebou 315 km cesty.

K jednání přišel i nadporučík ThMgr. Milan Graus, který má za naší církev v referátu pět nápravných zařízení. Dalším zú-

částněným za naši církev byl vikář ThMgr. Rastislav Mišura. Společně řešili složité vztahy ve vězeňských zařízeních.

Nový generální duchovní řešil s mimořádnou flexibilitou věci, které bylo zapotřebí.

Je dobře, že jsou lidé, kteří umí obětovat celý svůj život, aby něco fungovalo. A tak nezbyvá než poděkovat za jeho úpornou práci, kdy se může zdát, že někdy jsou pracovní zapojení neúměrná výsledkům.

Společný oběd pak strávili u nadporučíka Milana Grause, který bydlí přímo ve vězeňském traktu. Přítomní se ho ptali na pocity. On však tvrdil, že mu být umístěn v traktu věznice nevadí.

Odpoledne cesta biskupa pokračovala do Martina, kde zhlédl malinkou roztomilou novou modlitebnu naší církve.

Přijali jej krásní lidé, mladí manželé, kteří ač měli tolik výdajů s novou provozovnou optiky, přistavěli i modlitebnu a vztah místního duchovního s touto rodinou byl tak malebný, že bratr biskup přislíbil velice brzký příjezd, aby také mohl vykonat v místě bohoslužby. Objednal si dvojce nové brýle a vydal se do Liptovského Mikuláše, Liptovské Osady a Ružomberku.

Domů přijel ve dvě v noci po ujetých 700 km.

Mgr. Petra Bartáčková

K předsněmovní diskusi

V roce 2000 začal prvním zasedáním VIII. řádný sněm, na kterém dostaly výbory úkoly.

Během osmi let, které uběhly, sněm přijal Ústavu, Agendu (1. díl), Odkaz minulosti pro dnešek – CČSH k proměně času a další dokumenty a prohlášení.

Církevní zastupitelstvo přijalo Řád duchovenské služby, Hospodářský řád a Organizační řád.

Již několik let probíhá celocírkevní diskuse k vypracovaným návrhům jednotlivých výborů. Diskuse k těmto materiálům byla ukončena 30. dubna. Posledním vypracovaným návrhem předaným k celocírkevní diskusi je novelizace Kárného řádu. Diskuse k tomuto návrhu bude ukončena 31. května.

Jistě mnozí z vás již návrhy pročítali, diskutovali o nich v náboženských obcích či vikariátech a jistě tyto debaty přinesly i mnohé návrhy na změny či upřesnění textu. Je však důležité návrhy změn SEPSAT a ZASLAT na adresu sněmovního centra.

Vaše připomínky, dotazy i návrhy budou předány výborům, aby při nejbližším zasedání výboru mohly být prodiskutovány a zapracovány do navrhovaného textu.

Proto všechny vyzývám k zapojení do celocírkevní diskuse, aby se nemohlo na zasedání sněmu říci, že materiál nebyl řádně prodiskutován. Všechny návrhy dokumentů najdete ve své náboženské obci či jsou volně ke stažení na stránkách církve www.csh.cz v rubrice Sněmovní centrum.

Hana Rohlíčková

390 LET OD PROCESU S PORAŽENÝMI...

Dokončení ze str. 1
února do 29. března. Předsedou soudního tribunálu byl tehdejší královský místodržící Karel z Lichtenštejna, jeho zástupcem Adam z Valdštejna (strýc generála Albrechta), zbytek soudu tvořili úředníci. Královským prokurátorem se stal Příbík Jenišek z Újezda, bývalý písař, kterého direktori vypověděli ze země.

Byla vznesena tato obvinění: vymáhání Majestáta, poskytnutí peněz a verbování žoldnů stavovské armády, vyhazování místodržících z oken, obsazení hradu, vyhánění jezuitů, kupování statků konfiskovaných Římskokatolické církvi, vydávání hanlivých spisů, pobuřování obecného lidu a zločin urážky královského majestáta. Vyslýchání probíhalo jednotlivě a každý z vězňů musel odpovědět na 236 otázek. Jejich chování bylo rozličné, někteří si stáli za tím, že jednali v zájmu blaha českého lidu, někteří se zdrceně přiznali k velezradě, jiní se dokonce snažili vykroutit a prosili o

milost císaře, někteří se dokonce soudu vysmívali. Navíc císař nebyl s některými výsledky spokojen a tak nařídil některé zopakovat s použitím mučidel. Jeden z taktů vyslychaných, Fruwein, se pokusil utéci, ale spadl ze střechy a na místě zemřel. Neušel však trestu rozčtvrcení, který byl vykonán později a jeho hlava byla vystavena poté s hlavami ostatních na Koňském trhu.

Po zpracování výsledků se očekával postoj obhajoby, ale ve skutečnosti se obhajoba nedostala ke slovu, protože senát dostal takovou instrukci od císařského dvora. K důkazu viny stačil výrok soudu, že vina je všem „obecně známa“. Královský prokurátor podal 2. dubna 1621 žalobu a 5. dubna už visel rozsudek se jmény emigrantů na šibenicích pražských měst. Všichni byli odsouzeni k smrti. Nakonec bylo odsouzeno 30 mužů, z nichž pro 27 platil trest smrti, pro zbylé tři vyhánění z města. Slavata k tomu navrhol zkonfiskovat majetek všem, kdo se

účastnili povstání. Rozsudek byl přečten 19. června. Mimořádný tribunál se odehrál i na Moravě, kde však z dvaceti ortelů smrti nebyl vykonán ani jediný. Čelní představitelé slezských a lužických stavů podobnému soudu nebyli ani podrobeni.

Život 27 představitelů stavovského povstání skončil na Staroměstském náměstí, kde přímo proti popravišti stála na Týnském chrámu socha Jiřího z Poděbrad a obrovský pozlacený kalich. Jejich soudce a katy čekala obrovská odměna - např. Příbík Jenišek z Újezda, který začal kariéru jako menší písař zemských desk, skončil jako místodržící, zastupoval krále při konfiskacích, při korunovaci Ferdinanda IV. nesl jako nejvyšší písař novému králi žezlo. Účastnil se i práce protireformační komise, která po vydání Obnoveného zřízení zemského dohlížela na rekatolizaci země. Za odměnu získal i panství zámku Březnice u Příbrami.

(noe)

Havrane, všechno nejlepší

Možná by bylo v Českém zápase stylovější napsat Antoníne Vráno, protože pod tímto pseudonymem bratr Mgr. Emil J. Havlíček, který před Květnou nedělí 16. dubna oslavil sedmdesátiny, léta publikoval právě v našem časopise. I když ukončil fakultu s výborným prospěchem, nesměl z politických důvodů přednášet, ani zůstat v pražské diecézi. Jako farář nastoupil v roce 1962 do Hostic v olomoucké diecézi. Přesto i tam vykonal kus práce. Spolu s několika členy náboženské obce za ohromného úsilí vybudovali Miličovu kapli, kde se při oslavách 40. výročí otevření sešlo víc lidí než na leckteré celocírkevní akci (jak jsme psali loni v září). Otevření kaple však bylo pro režim poslední kapkou a bratr E. J. Havlíček musel koncem roku 1971 ze služeb církve odejít. Pracoval víc než dva roky jako betonář, než zakotvil na poště, kde pracoval až do roku 1990. Po listopadu 1989 mohl konečně začít veřejně působit i v církvi, kde stejně po celou dobu od ztráty státního souhlasu dělal varhanika, sborovníka, údržbáře... Napsal desítky článků nejen do Českého zápasu a vydal i několik knih. Já sama ho znám jen proto, že mě jeho manželka Květa ještě jako studentka učila v nedělní škole - škoda, že některý z jeho kolegů o něm nemohl napsat víc.

Helena Noemi Bastlová

OSOBNOSTI NAŠÍ CÍRKVE

Nečekaná životní cesta faráře Jiřího Bauera 3

Dokončení z č. 16
K přibližně patnáctičlennému jádru patřil i bratr farář Jiří Bauer. Ten se zároveň v polovině šedesátých let zařadil mezi osoby, které se rozhodly u vedení ČCS(H) intervenovat za znovupřijetí Václava Mikuleckého do služeb církve. V září 1966 vystoupil s tímto požadavkem na teologické konferenci, které se jako host zúčastnil zástupce Ruské pravoslavné církve v KMK protojerej Pavel Sokolovský. Bauer se při svém vystoupení na tehdejší dobu velice razantně obrátil se slovy „nevěřte nám“ i přímo na něho. Jeho vystoupení s ním bylo z usnesení Ústřední rady ČCS(H) projednáno 29. září 1966. Vedle Jiřího Bauera se jednání zúčastnili František Cochlár (přednosta úřadu patriarchy), Miroslav Durčanek (duchovní správce teologické konference), Antonín Hradec (přednosta II. odboru) a Zdeněk Kučera (přednosta I. odboru). Bratr farář Bauer na jednání vysvětloval, že chtěl vyjádřit svůj nesouhlas s řešením některých postojů církve k otázkám veřejného života. Cesta církve se mu zdála příliš široká, resoluce formální bez nároku na konkrétní obětavost. Zároveň vyznal, že se v naší církvi cítí být doma: „Nikde v jiné církvi by se mnou nehovořili a neměli takovou trpělivost.“ Aktéři se rozcházel s výzvou, že je nutné pobízet bratry a sestry a klást na ně nároky, ale vždy s ohledem a láskou.

tistickým učením. V době několika-měsíčního náboženského uvolnění v roce 1968 se totiž na Jiřího Bauera obrátili zástupci Církve adventistů 7. dne s žádostí, zda by mohli v sokolovské modlitebně konat své přednášky a následně i svá setkání, což jim farář po domluvě s radou starších umožnil. Sobotních shromáždění se začala zúčastňovat i farářova manželka Růžena, která byla v roce 1970 u adventistů také pokřtěna. Jiří Bauer zápasil, nebylo pro něho jednoduché přijmout adventistické učení, ale duchovní rozpolcenost s manželkou Růženou na něj tvrdě dopadala. „Když Duch Boží člověka vede, tak se dějí neočekávané věci. Já bych si nikdy nepomyslel, že budu věřícím Církve adventistů 7. dne. To kdyby mi býval někdo řekl, nežli jsem byl pokřtěný, tak mu neuvěřím. To trvalo sedm let studia a duchovního zápasu. Adventistické sbory byly tehdy zákonické, to už dnes nejsou. Duch těch sborů byl tehdy zákonický, dnes je již biblický. Já jsem to hned poznal. Také bylo plno bratří, kteří mi tehdy říkali: ‚Ty jdeš mezi ty zákoníky?!‘ Jenomže já jsem to vybojoval a dneska ta církev je úplně jiná.“

Na počátku sedmdesátých let stál bratr farář Jiří Bauer před rozhodnutím, zda setrvat v naší církvi nebo se vydat do nové církevní rodiny. Jako farář konal jen svoji povinnost, necítil se již být na svém místě. Jeho službu

stále více ovlivňovaly některé aspekty adventistického učení. Zejména se jednalo o otázky křtu a svěcení soboty. (Křest je adventistům potvrzením víry v Ježíše Krista, jakož i znamením pokání a koná se ponořením do vody. Křest následuje po důkladném vyučování z Bible a přijetí jejího učení. Sobotní je trvalým znamením věčné smlouvy mezi Bohem a jeho lidem. Radostné zachování tohoto posvátného času od večera do večera /od západu do západu slunce/ je oslavou Boha a jeho stvořitelských i vykupitelských činů.)

Situace se vyhrtila během prvního zasedání VI. řádného sněmu v říjnu 1971, na kterém bylo vedle přijetí základního věroučného dokumentu Základů víry rozhodnuto o doplnění názvu církve charakteristikou husitská. Farář Bauer pronesl na sněmu celkem tři expresivní a emotivní vystoupení, v nichž se vyjadřoval ke zprávě patriarchy, k doplnění názvu církve a k pastoračně-výchovné předloze. Na jejich základě byl diecézní radou v Plzni vyzván k vyjádření, zda se ztotožňuje s usnesením sněmu a chce v jejich duchu nadále sloužit. Koncem června 1972 obdržela ústřední rada farářovu definitivní odpověď. „V Pánu Ježíši, drazí bratři, to opravdu s čistým svědomím učinit nemohu.“ Ústřední rada tak ve svém plenárním zasedání dne 30. června 1972 rozhodla o okamžitém zrušení pracovního poměru Jiřimu Bauerovi. Verdikt farářů dopisem oznámil patriarcha Miroslav Novák. Zároveň mu poděkoval za všechno dobré, co pro církve vykonal. K dalšímu řízení v této věci dostala zmocnění plzeňská diecézní rada, jejíž zástupci po dohodě s členy sokolovské rady starších rozhodli, že Jiří Bauer rozváže pracovní poměr s náboženskou obcí, diecézní radou a církvi na základě dohody k 31. srpnu 1972. Rozhodnutí ústřední rady tak bylo nakonec zmírněno.

Jiří Bauer se ocitl v těžké životní si-

tuaci. S manželkou vychovávali čtyři děti a bylo nutné začít shánět nové zaměstnání i střechu nad hlavou. S bydlením nakonec pomohlo manželčino příbuzenstvo a Bauerovi se tak mohli přestěhovat do nového domu v Dvořákově ulici. Práci si Jiří Bauer sehnal v místní mlékárně, ale jak sám s úsměvem vzpomíná, mléko i smetana tekly po podlaze, a tak musel místo po měsíci opustit a začal pracovat na šachtě jako kolejář, později jako mazač bagru. Na šachtě pak strávil sedmnáct let až do odchodu do důchodu. Často si tehdy vzpomněl na profesora Rutrleho, který jim jako bohoslovcům vyprávěl o pastorační v dělnickém prostředí.

V této souvislosti zmíním jednu zajímavost. Během bohosloveckých studií obýval Jiří Bauer na bohoslovecké koleji společný pokoj s Josefem Špakem a Miroslavem Spáčillem. Prvně jmenovaný na konci šedesátých let navštívil německou evangelickou komunitu Gossnerova domu, kterou vedl Horst Symanowski. Toto společenství se zabývalo právě pastorační v dělnickém prostředí německých továren. Tuto zkušenost Josef Špak naplno uplatnil v době, kdy se po nedobrovolném odchodu ze služeb církve ocitl jako dělník ve slévárně. Stejný osud potkal i Miroslava Spáčila, který pod hrozbou odejmutí státního souhlasu pro výkon duchovenské služby musel dvakrát opustit farářskou službu a strávil jako dělník dvaadvacet let v olomoucké Feroně.

Krátce po přijetí křtu v dubnu 1977 byl Jiří Bauer v sokolovském adventistickém sboru zvolen prvním diakonem, sloužil kázáními, jako vysokoškolsky vzdělaný teolog přednášel v letech 1976 až 1980 na kurzu pro kazatele v Liberci. Do oficiální kazatelské služby jej však vedení církve nikdy neschválilo. V sedmdesátých letech se vzhledem ke svým ekume-

nickým kontaktům a pololegálním aktivitám v Církvi adventistů sedmého dne ocitl pod permanentním tlakem StB, kterému však dokázal s Boží pomocí vzdorovat. „To byly těžké doby. Přišel jsem jednou ze šachty domů, naobědval jsem se a někdo zazvonil. Šel jsem otevřít a tam stál člověk, který špatně mluvil česky a povídá mi: ‚Věřte mi, to je dům, ve kterém jsme bydleli, a museli jsme ho opustit. My jsme narychlo utekli a na půdě u komína jsme si ukryli poklad. Já vím přesně, kde to je. Nemáte něco, že bychom tam ty prkna odloupli, že bych si ho vzal.‘ Tak mu povídám, že se tam půjdeme podívat. Přišli jsme nahoru ke komínu a on: ‚Tady je to, tady je to. Prosim vás, přineste sekuru nebo něco.‘ Tak jdou dolů pro sekuru a manželka proti mně, jako kdyby něco tušila. A já slyším: ‚To je fyz!‘ Tak jsem okamžitě telefonoval na SNB, že máme doma špiona. Asi během 3 minut u nás bylo plné auto esenbáků. Moje manželka s ním scházela dolů, otevřely se dveře a já slyším, jak oni mu říkají: ‚Ty vole, ty si nám to ale pěkně zavařil.‘ To se událo v době normalizace.“

Po listopadu 1989 bratr Bauer kontinuálně pokračoval ve službě, v mnoha sborech i rozličných církvích hlásal evangelium. Jak sám říká, považuje se především za služebníka evangelia a není mu zatěžko kázat například u baptistů nebo v naší církvi. Svůj život staví na biblických verších: „Naděje slož v Hospodina. Bud' rozhodný, bud' udatného srdce, naděje slož v Hospodina!“ (Ž 27,14) Generálním veršem jeho života se stala slova ze Žalmů: „Bože, tvá cesta je svatá.“ (Ž 77,14)

Martin Jindra

Oprava:
Na fotografii uveřejněné k článku v č. 15 jsou zleva Jiří Bauer, Josef Špak a Miroslav Spáčil.

